EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 5.9.2005
KOM(2005) 405 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Kutseteenused – uuenduste jätkamine

Kutseteenuste konkurentsi käsitleva aruande järelmeetmed, COM(2004) 83, 9. veebruar 2004

(SEK(2005) 1064)

SISUKORD

1. Taustteave 3

2. Avaliku huvi täpsem määratlemine 5

3. Komisjoni ja riiklike konkurentsiasutuste tegevus 6

4. Liikmesriikide edusammud 6

5. EÜ konkurentsieeskirjade kohaldamine 9

6. Järeldused 10

7. Edasised sammud 10

LISA: Liikmesriikide edusammud kutseteenuste konkurentsipiirangute läbivaatamisel ja kõrvaldamisel, SEC(2005) 1064.

1. TAUSTTEAVE

1. Kutseteenused on Euroopa majandusele võtmetähtsusega, tegemist on üldsusele oluliste teenuste osutamisega. Aastat 2001 käsitlevad tulemused näitavad, et ettevõtlusteenuste[1] käive oli üle 1 281 miljardi euro, mis moodustab ELi kogukäibest umbes 8%.[2] Sellega loodi 2001. aastal rohkem kui 660 miljardi euro väärtuses lisandväärtust. Kutseteenuste osa sellest on umbes üks kolmandik. Iiri konkurentsi ametiasutuse hinnangul olid Iirimaa kulutused õigusteenustele 2001. aastal juba üksi 1 140 miljonit eurot ehk peaaegu 1% kogu SKTst. Tööhõive mõistes andsid „muud ettevõtlusteenused“ 2004. aastal tööd 12 miljonile[3] inimesele ehk 6,4% kogu tööhõivest, 2002. aastal oli see 5,7%.[4]

2. Kõnealust sektorit iseloomustab kõrge reguleerituse tase. See on sageli riigipoolse reguleerimise, iseregulatsiooni ning tavade ja praktika kooslus, mis on tekkinud aastate jooksul.

3. Koki 2004. aasta novembri aruanne rõhutas, et konkurentsi soodustamiseks on tähtis kõikide turgude vabastamine ja ebavajaliku regulatsiooni kõrvaldamine. See eeldab reguleerimise süstemaatilist järelevalvet, mis kindlustaks, et majandustegevusele ei asetataks asjatuid takistusi.[5] Konkureerivate turgude soodustamiseks eeskirjadesse tehtavaid muudatusi mainitakse komisjoni teatises 2005. aasta kevade Euroopa Ülemkogule ja uuendatud Lissaboni strateegias tulevase tegevuse ühe peamise iseloomujoonena. Veelgi enam, Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 2005. aasta märtsi järeldustes kõnealuse eesmärgi tähtsust, kutsudes liikmesriike üles kontrollima, kas nende riiklik seadusandlus on ELi eeskirjadega kooskõlas, et kõrvaldada turutõkked ja avada siseturg konkurentsile.[6]

4. Komisjoni tegevust kutseteenuste valdkonnas tuleks vaadelda kõnealuses kontekstis. Komisjoni eesmärgiks on välja selgitada, kas praegune regulatiivne kooslus on efektiivseim ja kas see piirab konkurentsi kõige vähem, või on tänapäeva oludesse paremini kohandatud regulatsiooniga võimalik tõsta majanduskasvu ning pakkuda tarbijatele paremaid teenuseid ja lisandväärtuseid.

---

1 NACE liigituse 72. kategooria „arvutiteenused“ ja 74. kategooria „muud ettevõtlusteenused“. NACE liigituse 74. kategooria hõlmab õigus-, raamatupidamis- ja auditeerimisteenuseid; konsultatsioone; turuanalüüse; äri- ja juhtimiskonsultatsioone; valdusettevõtjate juhtimistegevust; arhitekti- ja inseneriteenuseid ning nendega seotud tehnilisi konsultatsioone; tehniliste katsete ja analüüsi teenuseid; reklaamiteenuseid; tööjõuvahenduse ja personaliotsingu teenuseid; detektiivi- ja turvateenuseid; tööstuslikke puhastusteenuseid ja muid teenuseid.

2 Allikas: Eurostat, ‘Developments for turnover and employment indices for services during the third quarter of 2004’, Statistics in focus 11/2005. Andmed hõlmavad järgnevat 14 riiki: Belgia, Taani, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad, Austria, Portugal, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriik.

3 Allikas: Eurostat, Labour Force Survey, 2004.

4 Kavas on liita ettevõtlusteenuseid käsitlevate statistiliste andmete kogumine alates 2006. või 2007. aastast kõiki 25 liikmesriiki hõlmava iga-aastase uuringu osaks.

5 Vt. Wim Koki juhitud kõrgetasemelise töörühma aruannet, november 2004, lk 25. Aruanne on kättesaadav aadressil: http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/2004-1866-EN-complet.pdf

6 Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldused, Brüssel, 22.-23. märts 2005 Järeldused on kättesaadavad aadressil: http://europa.eu.int/european_council/conclusions/index_en.htm

5. Aastatel 2002–2003 praeguste regulatiivsete toimingute kohta koostatud ülevaate tulemusena avaldas komisjon veebruaris 2004 kutseteenuste konkurentsi käsitleva aruande [7] (edaspidi 2004. aasta aruanne). Kõnealust aruannet täiendati novembris 2004 avaldatud ülevaatega kutseteenuste reguleerituse kohta ELi uutes liikmesriikides.[8]

6. Komisjon keskendus kuuele kutsealale: advokaadid, notarid, insenerid, arhitektid, farmatseudid ja raamatupidajad (kaasa arvatud maksunõunike kutseala) ning analüüsis viit peamist konkurentsipiirangut: (i) fikseeritud hinnad, (ii) soovituslikud hinnad, (iii) reklaamieeskirjad, (iv) kutsealal tegutsemiseks esitatavad nõuded ja eriõigused, ja (v) äristruktuure ja rohkem kui ühe tegevusalaga ettevõtteid reguleerivad õigusnormid.

7. Kõnealustes valdkondades kohaldatavad traditsioonilised piiravad eeskirjad takistavad tavaliselt konkurentsi. Selline õiguslik korraldus võib kõrvaldada või piirata teenuste osutajate vahelist konkurentsi ja seega vähendada kutsetöötajate motivatsiooni töötada majanduslikult efektiivselt, alandada hindu, parandada teenuste kvaliteeti või pakkuda uuenduslikke teenuseid. See on vastuolus tarbijate, majanduse ja ühiskonna üldiste huvidega. Paremate ja mitmekesisemate kutseteenuste kättesaadavus võib suurendada ka nõudlust, mis omakorda mõjutaks positiivselt uute töökohtade loomist kõnealuses olulises valdkonnas, kus töökohad nõuavad kõrget koolitustaset ja on kõrgelt tasustatud.[9]

8. Komisjon soovitas 2004. aasta aruandes proportsionaalsuse põhimõtet, et hinnata, millises ulatuses konkurentsivastased kutse-eeskirjad ja -normid tegelikult teenivad üldsuse huve ja on objektiivselt õigustatud. 2004. aasta aruande kohaselt tuleks igale eeskirjale anda täpselt määratletud eesmärk ja selgitus, kuidas valitud regulatiivne meede on mainitud eesmärgi saavutamiseks kõige vähem konkurentsi piirav korraldus. Komisjon kutsus kõiki osapooli (liikmesriikide reguleerivaid asutusi ja kutseorganisatsioone[10]) koostöös läbi vaatama olemasolevaid eeskirju ja kaaluma, kas need eeskirjad on avaliku huvi seisukohast vajalikud, proportsionaalsed ja õigustatud. Piirangud, mis ei täida 2004. aasta aruandes soovitatud proportsionaalsuse põhimõtte tingimusi, on käesoleva teatise tähenduses põhjendamatud või ebaproportsionaalsed piirangud.

---

7 Aruanne on kättesaadav aadressil: http://europa.eu.int/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf

8 Stocktaking Exercise on Regulation of Professional Services - Overview of Regulation in the New EU Member States dated November 2004, on kättesaadav aadressil: http://europa.eu.int/comm/competition/liberalization/conference/overview_of_regulation_in_the_eu_professions.pdf

9 Vt komisjoni trükis „Employment in Europe 2004“, 3. peatükk, mille kohaselt võrreldes USAga on Euroopa teenindussektoril, kaasa arvatud ettevõtlus/kutseteenuste valdkonnal kasutamata märkimisväärne uute töökohtade loomise potentsiaal. Trükis on kättesaadav aadressil http://europa.eu.int/comm/employment_social/publications/2004/keah04001_en.pdf

10 Kõnealuses kontekstis tähendab kutseorganisatsioon valitsusväliseid isereguleeruvaid organisatsioone, riiklikud reguleerivad asutused on valitsusasutused/ametid, mis vastutavad kutsealade regulatiivse järelevalve eest.

9. Käesolev teatis näitab liikmesriikides põhjendamatute piirangute[11] eemaldamisel saavutatud edusamme, kasutades käesolevale teatisele lisatud komisjoni personali töödokumendis[12] sisalduvat üksikasjalikku analüüsi.

2. AVALIKU HUVI TÄPSEM MÄÄRATLEMINE

10. Kutseteenuste täpsem määratlemine võib olla vajalik järgmistel põhjustel:

- Esiteks, tarbijate ja kutseteenuse osutajate informeerituse tase on erinev, teenuse osutajatelt nõutakse kõrgetasemelisi tehnilisi teadmisi. Tarbijate teadmised ei pruugi olla samal tasemel ja seetõttu on neil ostetud teenuste kvaliteeti raske hinnata.

- Teiseks, tuleb arvestada väljaspoolsete mõjudega, teenuse osutamine võib mõjutada nii teenuse ostjat kui ka kolmandaid osapooli. Hea näitena sellisest olukorrast on ebatäpsed auditid, mis võivad eksitada kreeditore ja investoreid ning

- kolmandaks, teatud kutseteenused toodavad avalikke hüvesid, mis on väärtuslikud kogu ühiskonnale, näiteks korrektne õigusemõistmine. On võimalik, et ilma vastavate eeskirjadeta oleks kõnealuste teenuste osutamine ebapiisav või mitterahuldav.

11. Need tegurid ei mõjuta siiski kõiki kutseteenuste kasutajaid samamoodi. Komisjon on otsustanud eespool mainitu ja kutsealade, tarbijate ja liikmesriikidega (konkurentsi- ja reguleerivad asutused) peetud arutelude tulemusena, et kutseteenuste turu majandusanalüüsi tuleb täpsustada ja süvendada ning enam tuleks tähelepanu juhtida sellele, mida mõeldakse erinevatel turgudel mõiste all avalik huvi. See võimaldaks paremini mõista iga vaatluse all oleva kutseteenuse nõudluse ja pakkumise koosmõju ning aitaks luua raamistikku olemasolevate eeskirjade läbivaatamisele.

12. Komisjon on analüüsinud mõningaid vaatluse all olevaid turge. Analüüsid on kättesaadavad lisatud komisjoni personali töödokumendis. Analüüs tuvastab üldises vormis, kes ostab või kasutab erinevaid teenuseid (väike- või suurettevõtted, tarbijad või avalik sektor) ja täpsustab siis olemasolevate eeskirjade mõju nendele kasutajatele.

13. Peamine järeldus on, et ühekordsed kasutajad, kes on tavaliselt üksiktarbijad ja majapidamised, võivad mõningal määral vajada hoolikalt suunatud kaitset. Teisalt aga kutseteenuste peamised kasutajad (ettevõtted ja avalik sektor) ei vaja tingimata regulatiivset kaitset või vajavad seda vaid piiratud määral, sest neil on paremad võimalused valida nende vajadustele vastavad teenuse osutajad. Väikeettevõtete puhul on olukord ebaselgem, seetõttu on vaja veelkord analüüsida väikeettevõtete vajadusi regulatiivse kaitse järele. Praegune regulatiivne olukord pakub vähe võimalusi uute, uuenduslike ja nõudlusel põhinevate teenuste pakkumisele. See võib

---

[11] Vastavalt punktis 8 määratletule.

[12] Komisjoni personali töödokument Progress by Member States in reviewing and eliminating restrictions to competition in the area of professional services SEC(2005) 1064 .

aga tekitada ettevõtlusele lisakulusid. Kõnealuste gruppide erinevad huvid tuleks seetõttu olemasolevate eeskirjade ja normide läbivaatamisel tõsta esikohale.

3. KOMISJONI JA RIIKLIKE KONKURENTSIASUTUSTE TEGEVUS

14. Komisjon alustas 2004. aastal struktuurset dialoogi Euroopa kutseorganisatsioonide (advokaadid, notarid, insenerid, arhitektid, raamatupidajad, maksunõunikud ja farmatseudid) ning riiklike reguleerivate asutustega, et arutleda olemasolevate kutsereeglite põhjendatuse üle ja uurida, mida oleks võimalik teha, et muuta need rohkem konkurentsi soodustavaks. Erinevate kutsealade vastuvõtlikkus uuendustele erines olenevalt sellest, kui avatud ja reguleerimata kõnealune kutseala juba oli.

15. Riiklikud konkurentsiasutused on olnud aktiivsed ja nende tegevuses on näha selget arengut, enamik asutustest on alustanud tööd kõnealuses valdkonnas 2004. – 2005. aastal. Tegeletud on järgmiste küsimustega:

- kahepoolsed arutelud riiklike reguleerivate asutuste ja kutseorganisatsioonidega;
- osalemine seminaridel ja konverentsidel, mis käsitlevad konkurentsi vabades elukutsetes;
- arvamuste avaldamine eelnõude kohta, mis sisaldavad konkurentsi tõenäoliselt piiravaid sätteid, ning
- ülevaadete ja valdkonda käsitlevate uuringute koostamine.

16. Nende toimingute tulemusena on osa eespool punktis 8 nimetatud põhjendamatutest piirangutest kõrvaldatud, kõnealused toimingud olid ka võtmeteguriks valitsuse rahastatud komiteede loomisel, mille ülesanne on antud soovitused põhjalikult läbi vaadata ja esitada radikaalsemad muudatusettepanekud. EFTA järelevalveamet on 2004. aastal koostanud analüüsi kutseteenuste valdkonna regulatiivse olukorra kohta kolmes EFTA riigis (Island, Liechtenstein ja Norra).[13]

4. LIIKMESRIIKIDE EDUSAMMUD

17. Tabel 1 näitab edusamme, mida iga liikmesriik on seadusandluses ja kutseorganisatsioonide eeskirjades ning reeglites olevate ebaproportsionaalsete piirangute kõrvaldamiseks ja ülevaatamiseks 2004.—2005. aastal teinud.[14] Tulemused on saadud liikmesriikide edastatud andmete põhjal. Tehtud edusammude taset tuleb vaadelda nende riikide olemasoleva reguleerituse taseme kontekstis. Teatud riikides on olemasoleva reguleerituse tase madal, mistõttu on neis riikides uuenduste vajadus väiksem (vt. jooniseid 1 ja 2).

18. Tabel näitab, et enim edusamme on tehtud nendes riikides, kus toimib struktureeritud konkurentsi soodustav või regulatiivne reform (Taani, Madalmaad ja

---

[13] Toimingu kohta saab lisateavet komisjoni personali töödokumendi paragrahvis 3, vt joonealune viide 12.

[14] Toimingu kohta saab üksikasjalikumat teavet komisjoni personali töödokumendi paragrahvis 4, vt joonealune viide 12.

Ühendkuningriik). Nendes riikides on ka olemasolev reguleerituse tase üks madalamaid. Lisaks tuleb märkida, et nendes riikides on tihe koostöö valitsuse ja riiklike konkurentsiasutuste vahel ning teatud valdkondades läbiviidavale olulisele reformile eelneb konkurentsiasutuse korraldatud olemasolevate piirangute süvaanalüüs. Samuti näitab kogemus, et nendes riikides on kõigepealt asutud tegelema fikseeritud hindade ja reklaamipiirangutega, millele järgnevad laiaulatuslikumad struktuurireformid.

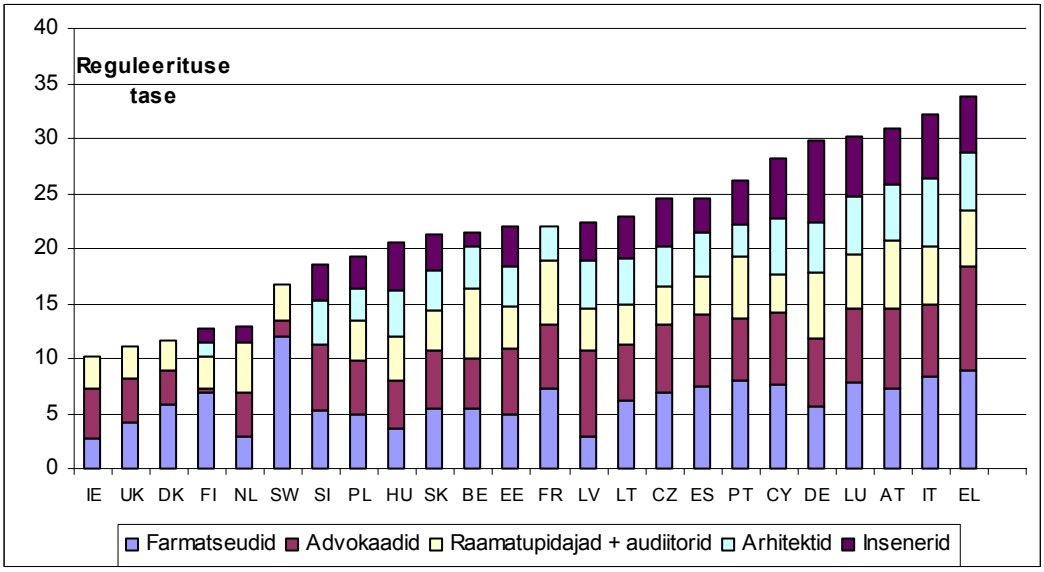
19. Eespool mainitu põhjal on julgustav, et rohkem kui kolmandik liikmesriikidest (kokku 9) on teatanud teoksil olevast analüüsist, mis viib loodetavasti lähitulevikus oluliste uuendusteni. Kuus muud riiki on teatanud väiksematest uuendustest, nt kutsealal tegutsemiseks esitatavate kvalitatiivsete nõuete mõningane lihtsustamine. Ülejäänud seitsmes riigis on uuenduste protsess käivitunud aeglasemalt ja uuenduslikest toimingutest siiani teateid ei ole.

Tabel 1: Kutseteenuste valdkonda käsitlevate seadusaktide, kutse-eeskirjade ja määruste reformimisel tehtud edusammud liikmesriikides aastatel 2004-2005

TOIMINGUTE TASE	LIIKMESRIIGID
TOIMINGUID EI OLE	TŠEHHI, KÜPROS, SOOME, KREEKA, MALTA, HISPAANIA, ROOTSI
MINIMAALSED UUENDUSED	AUSTRIA, EESTI, UNGARI, LÄTI, SLOVEENIA, PORTUGAL
ANALÜÜS TEOKSIL	BELGIA, ITAALIA, LUKSEMBURG, POOLA
MINIMAALSED UUENDUSED JA ANALÜÜS TEOKSIL	PRANTSUSMAA, SAKSAMAA, IIRIMAA, LEEDU, SLOVAKKIA
OLULISED STRUTKTUURSED UUENDUSED	TAANI, MADALMAAD, ÜHENDKUNINGRIIK

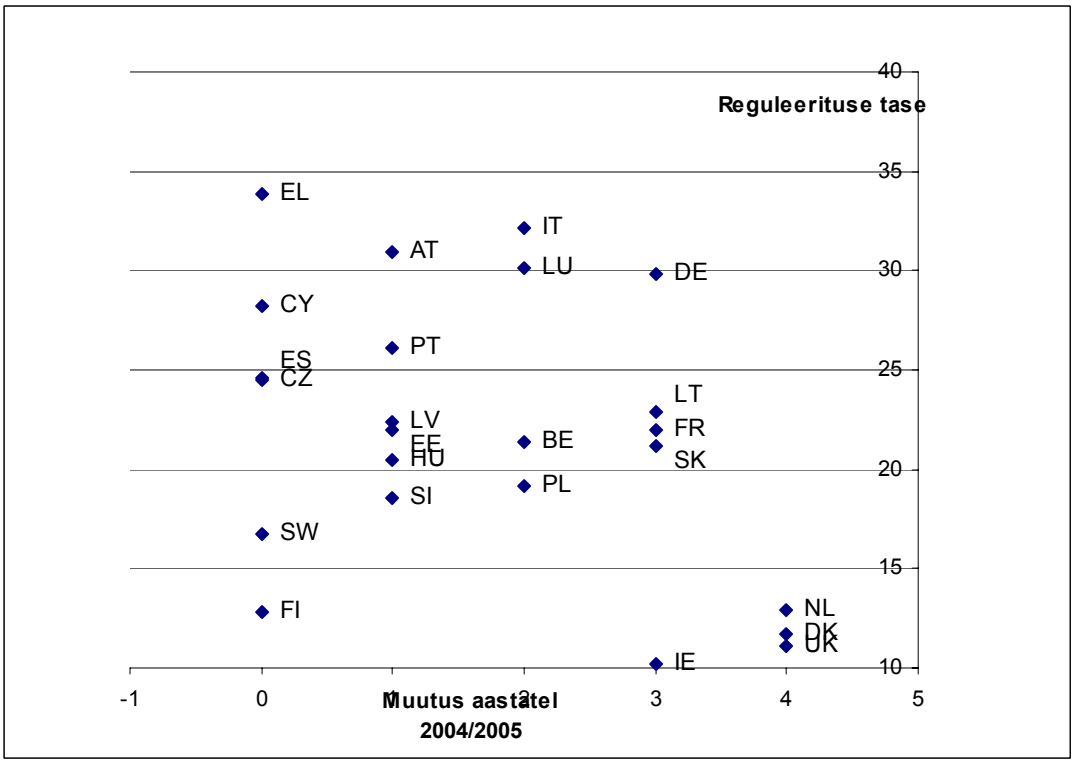
Märkus: Tabelis ei ole arvestatud riiklike konkurentsiasutuste tegevust kõnealuses valdkonnas.

Joonis 1: Liikmesriikide reguleerituse indeks

Allikas: IHSi uurimus,[15] mida on ajakohastatud uute liikmesriikide ja teatatud uuendustega.

Joonis 2: Liikmesriikideuuendustegevuse võrdlus (Tabel 1) võrreldes praeguse reguleerituse tasemega (Joonis 1)

Märkus: Malta andmed puuduvad.

[15] „Economic Impact of regulation in the field of liberal professions in different EU Member States", Ian Paterson, Marcel Fink, Anthony Ogus, Institute for Advanced Studies, Viin, jaanuar 2003. Kättesaadav aadressil: http://europa.eu.int/comm/competition/liberalization/conference/libprofconference.html

5. EÜ KONKURENTSIEESKIRJADE KOHALDAMINE

20. Konkurentsipiiranguid käsitlevate reeglite uuenduste tulemusena võivad riiklikud konkurentsiasutused ja kohtud kohaldada EÜ asutamislepingu artiklit 81 täieulatuslikult ehk otsustada artikli 81 lõike 1 alusel kas tegemist on piiranguga või mitte, ning otsustada, kas artikli 81 lõikes 3 nimetatud tingimused on täidetud nii, et keeldu ei kohaldata. Riiklikud konkurentsiasutused ja kohtud võivad lisaks sellele kohaldada otse EÜ asutamislepingu artiklit 82. Kuna valdav enamus kutseteenuste konkurentsipiirangutest pärinevad ühest liikmesriigist ja mõjutavad ühe liikmesriigi territooriumit, on nende administratiivne jõustamine põhiliselt siseriiklike konkurentsiasutuste vastutusel ja riiklikud kohtud hoolitsevad nende reeglite kohaldamise eest üksikjuhtumitel.

21. Lisaks otsustas Euroopa Kohus kohtuasjas CIF[16] antud otsuses, et kui ettevõtja on seotud artikli 81 lõikega 1 vastuolus oleva tegevusega ja riiklikud meetmed eeldavad või võimaldavad sellist tegevust, on siseriikliku konkurentsiasutuse kohus neid siseriiklikke meetmeid mitte kohaldada ning ta peab jõustama artikli 81/82. Komisjoni personali töödokumendis on lisateavet komisjoni, siseriiklike konkurentsiasutuste ja kohtute täitetoimingute kohta kutseteenuste valdkonnas aastatel 2004-2005. Riiklikud konkurentsiasutused võtsid EÜ konkurentsieeskirjade alusel vaatluse alla kümme juhtumit, mis olid seotud komisjoni uurimise all oleva kuue kutsealaga. Juhtumid hõlmasid mitmesuguseid piiranguid ja kutsealasid. Liikmesriigid on samuti algatanud oma territooriumi piires kohtuasju vastavalt enda siseriiklikele konkurentsieeskirjadele. Komisjon tegi juunis 2004 ka hukkamõistva otsuse Belgia arhitektide assotsiatsiooni[17] rakendatud soovitava miinimumpalga tabeli kohta. Euroopa Kohus tegi 17. veebruaril 2005 eelotsuse Itaaliat käsitlevas kohtuasjas *Mauri*,[18] mis käsitles advokatuurieksamit pääsemaks Itaalia advokatuuri liikmeks. Euroopa Kohus kontrollis asjaolusid vastavalt kohtuasjas C-35/99, *Arduino* mainitud kriteeriumitele.

22. Konkurentsieeskirjade kohaldamine siseriiklikes kohtutes üksikjuhtumite puhul ei hõlma ainult ettevõtjaid ja ettevõtjate ühendusi käsitlevaid artikleid 81/82, vaid neid on võimalik kohaldada ka liikmesriikide vastu artikli 86 lõike 1 alusel koostoimes artiklitega 81/82 või artikli 3 lõike 1 punkti g ja artikli 10 lõike 2 alusel koostoimes artiklitega 81/82.

23. Komisjon võib lisaks artiklite 81/82 kohaldamisele ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes kohaldada neid ka liikmesriikide piirava tegevuse vastu. Kutseteenuste valdkonnas on siiani õigusliku alusena kasutatud artikli 3 lõike 1 punkti g ja artikli 10 lõiget 2 koostoimes artikliga 81. Siiski on mõeldav õigusliku alusena kasutada ka artiklit 86 koostoimes artiklitega 82/81, kui kohtupraktikaga[19] kehtestatud tingimused on täidetud. Artikli 86 lõige 1 kohustab liikmesriike riigi osalusega ettevõtjate ja ettevõtjate puhul, kellele on antud eri- või ainuõigusi, mitte sätestama ega kehtivana hoidma meetmeid, mis on vastuolus EÜ asutamislepinguga.

---

16 Kohtuasi C-198/01 Consorzio Industrie Fiammiferi (CIF), EKL 2003 I-08055.

17 Kohtuasjas COMP/38.549 - PO / L'Ordre des Architectes belges, http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_77.html#i38_549 26.6.2004 tehtud otsus.

18 Kohtuasi C-250/03 Mauri EKL 2005 I-0000

19 Vt kohtuasi C-475/99 Ambulanz Glockner, EKL 2001 I-8089

Käesolev on mõeldud olukorra puhuks, kus liikmesriigil on riigi osalusega ettevõtjate üle erimõju, kuna ta omab nende üle kontrolli või priviligeeritud ettevõtjate üle, kuna liikmesriik on andnud neile eri- või ainuõigusi. Artikli 86 lõige 3 annab komisjonile eriõigused, et kindlustada artikli 86 kohaldamine ja vajadusel suunab asjakohased otsused või direktiivid otse liikmesriikidele. Seetõttu on vaieldav, kas komisjon peaks asjakohastes juhtumites kasutama artikli 86 lõiget 3. Kõnealust lõiget võiks kohaldada näiteks juhtumites, kus teatud kutsealal tegutseda võivate isikute arvu piirangud on seotud eri- või ainuõigustega. Artikli 86 kohaldamise võimalikkusele antakse hinnang iga üksikjuhtumi korral eraldi.

6. JÄRELDUSED

24. Peamine järeldus on see, et enamiku liikmesriikide suurem valmidus kõnealuses valdkonnas konkurentsi soodustavaid süstemaatilisi uuendusi ellu viia tooks kaasa märkimisväärse kasu nii majandusele kui tarbijatele. Praktikas tähendab see seda, et liikmesriigid peavad uuendusprotsessi siseriiklikul tasandil edasiviimiseks võtma poliitilise vastutuse. Seda on üldisemalt tunnustatud Lissaboni tegevuskava vahekokkuvõttes ja eespool mainitud Euroopa Ülemkogu resolutsioonides, mis taaskäivitasid majanduskasvule ja tööhõivele suunatud Lissaboni tegevuskava ning milles lepiti kokku, et liikmesriigid peaks esitama siseriiklikul tasandil majanduskasvu ja tööhõivet toetava riikliku reformikava ning määrama ametisse Lissaboni tegevuskava eest vastutava riikliku koordinaatori.

25. Traditsioonide mõju muutuste kiirusele ei tohiks alahinnata, paljudes riikides ei suuda seadusandjad mõista, et asju saab teha ka teisiti. Ka kutsealade esindajad ise pole muudatusi aktiivselt edendanud. Hetkeseis viitab ka sellele, et mõnedel riikidel on kutsealadest suhteliselt nõrk regulatiivne ülevaade. Seda võib põhjustada ka eeskirjade täitmisest kõrvale hoidmine, mis on tavaline eriti iseregulatsioonile avatud valdkondades.

26. Komisjon tunnistab, et liikmesriikidel on eesõigus määrata, millisel määral nad soovivad kutsealasid otse siseriiklike määrustega reguleerida või vastavalt lubada kutseorganisatsioonidel minna iseregulatsiooni teed. Efektiivne valitsemine eeldab siiski, et liikmesriigid vaatavad üle riikliku iseregulatsiooni mõjud, et takistada selle muutumist liiga piiravaks ja tarbijate huvide vastaseks.

7. EDASISED SAMMUD

27. Komisjon on jätkuvalt kohustunud ellu viima laiaulatuslikke reforme kõnealuses valdkonnas ja julgustab liikmesriike haarama initsiatiivi, et viia ellu reforme siseriiklikul tasandil. Igal liikmesriigil on veel palju teha.

28. Kuna piiravaid eeskirju kõnealuses valdkonnas arendatakse ja see mõjutab riiklikku tasandit, on riiklike reguleerivate asutuste ja kutseorganisatsioonide ülesandeks kaasa tuua muutusi asjakohasesse kutsealasse vastavalt selle iseärasustele erinevates riikides. Kogemus näitab, et selline protsess ei käivitu ilma tugeva poliitilise toetuseta. Arvestades kõnealuse valdkonna tähtsust ELi majandusele, kutsub komisjon liikmesriike üles lisama kutse-eeskirjade uuendamise küsimuse Lissaboni

tegevuskava rakendamise riiklikesse uuenduskavadesse, mis tuleb esitada 2005. aasta sügiseks. Edaspidine aruandlus toimub kogu Lissaboni protsessi osana.

29. Kõigepealt peaksid liikmesriigid algatama olemasolevate reeglite analüüsi, kui nad seda juba teinud ei ole. Analüüsi esimeses etapis tuleks tuvastada konkurentsi takistavad piirangud, mida saab kõrvaldada kiiresti, ilma täiendava analüüsita, näiteks teatud fikseeritud ja soovituslikud hinnad ning reklaamipiirangud. Samal ajal tuleks alustada ka põhjalikuma struktuurianalüüsiga, näiteks eeskirjade struktuuri kohta, et hinnata laiemate uuenduste vajadust ja teha nende vastuvõtmiseks ettevalmistusi. Aastaks 2010 oleks liikmesriikide uuendusprotsessid sellisel juhul juba täies hoos.

30. Komisjon järeldab kutseteenuste erinevate turgude üksikasjaliku majandusanalüüsi alusel, et tarbijad ja ühekordsed kasutajad võivad vajada hoolikalt suunatud regulatiivset kaitset. Kutseteenuste peamised kasutajad (ettevõtted ja avalik sektor) seevastu ei vaja regulatiivset kaitset üldse või vajavad seda väga vähesel määral. Väikeettevõtete olukord pole nii selge ja nende erivajaduste väljaselgitamiseks tuleb täiendavalt vaeva näha. Praegune regulatiivne olukord ei ole kahe viimati mainitud rühma suhtes rahuldav paindlikkuse puudumise tõttu ja see takistab uuenduslike ja nõudlusel põhinevate teenuste arengut.

31. Komisjon jätkab vahendajarolli kõnealuses küsimuses, toetades parimate tavade levitamist. See tugevdab koostööd siseriiklike konkurentsiasutustega, kes on juba alustanud lootustandvalt tööd, nii et nad seovad end üha rohkem siseriiklikul tasandil toimuva tegevusega. Komisjon kavatseb ka jätkata ja parandada oma suhteid riiklike reguleerivate asutustega läbi struktureerituma arutelu ja kõnealuse tegevuse üldmulje parandamise. See sillutab teed siseriiklike konkurentsiasutuste ja reguleerivate asutuste vahelisele tõhusamale koostööle.

32. Komisjon avaldab järgmistel kuudel täies ulatuses selles teatises esitatud järeldused, kindlustamaks, et kõik võtmeisikud, eriti aga riikide parlamendid ja poliitilised otsustajad teadvustaksid vajadust uuendada kutsealasid Euroopas.

33. Komisjon arutab täiendavate asjakohaste täitemeetmete võtmist, kasutades EÜ konkurentsieeskirju, kaasa arvatud võimalust sekkuda artikli 86 alusel, kui see on võimalik ja vajalik.